
Vergaderjaar 2013–2014

21 501-20

Europese Raad

Nr. 910

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 september 2014

Hierbij bied ik u aan, mede namens de Minister-President, het verslag van de Europese Raad van 30 augustus 2014.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

Verslag van de Europese Raad van 30 augustus 2014

De Europese Raad nam op 30 augustus jl. een aantal besluiten ten aanzien van de benoemingen. Voorts werd aandacht besteed aan een aantal internationale kwesties, waarbij met name de situatie in Oekraïne onderwerp van bespreking was. De bijeenkomst begon met de traditionele gedachtewisseling met de voorzitter van het Europees parlement, Martin Schulz (toespraak bijgevoegd¹). Dit gedeelte van de bijeenkomst werd bijgewoond door de inkomende voorzitter van de Europese Commissie, Jean Claude Juncker.

Benoemingen

De voorzitter van de Europese Raad, de heer van Rompuy, gaf een overzicht van de consultaties die hij de afgelopen tijd gevoerd heeft over het voorzitterschap van de Europese Raad en de functie van Hoge Vertegenwoordiger. Op basis hiervan besloot de Europese Raad tot benoeming van Donald Tusk tot nieuwe voorzitter van de Europese Raad voor de periode van 1 december 2014 tot 31 mei 2017. De heer Tusk is voor deze periode tevens benoemd tot voorzitter van de Eurozone Top. De Europese Raad besloot eveneens, met instemming van de inkomende voorzitter van de Europese Commissie, tot benoeming van Federica Mogherini tot Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid. Het kabinet verwelkomt beide benoemingen. De Europese Unie verkeert in een periode waarin er belangrijke uitdagingen liggen, zowel op het terrein van de economie alsook op het terrein van buitenlandse politiek en veiligheid. Het kabinet heeft er vertrouwen in dat de heer Tusk en mevrouw Mogherini op adequate wijze zullen bijdragen aan de inspanningen die de Europese Unie en de lidstaten moeten leveren om aan deze uitdagingen het hoofd te bieden. De prioriteiten van de Strategische Agenda die de Europese Raad in juni jl. vaststelde zijn daarbij leidend.

De inkomende voorzitter van de Commissie, Jean Claude Juncker, gaf een overzicht van de stand van zaken van de vorming van de nieuwe Commissie. Hij gaf aan dit proces spoedig te kunnen afronden, waarna de Raad, in onderlinge overeenstemming met hem, de lijst van te benoemen Commissarissen kan vaststellen. Na goedkeuring door het Europees parlement kan de Europese Raad vervolgens overgaan tot het benoemen van de voltallige Commissie, die vervolgens op 1 november a.s. kan aantreden.

Economie

De Europese Raad verwelkomde het voornemen van het Italiaanse voorzitterschap om in oktober een conferentie te houden op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders over werkgelegenheid, in navolging van de eerdere bijeenkomsten over dit onderwerp in Berlijn en Parijs.

Oekraïne

De Oekraïense President, Petro Porosjenko, was uitgenodigd om de Europese Raad te informeren over de situatie in zijn land. De Europese Raad uitte ernstige bezorgdheid over de voortdurende en intensieve gevechten in Oost-Oekraïne. Het veroordeelde de toegenomen aantallen strijders en wapens die vanuit Rusland Oekraïne binnenstromen alsmede de agressie door gewapende Russische troepen op Oekraïens grond-

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

gebied. De Europese Raad riep Rusland op onmiddellijk alle militair materieel en personeel uit Oekraïne terug te trekken. De Europese Raad verzocht de Commissie en EDEO urgent voorbereidend werk te verrichten en binnen een week voorstellen voor nieuwe sancties te presenteren. In deze voorstellen zou een voorziening opgenomen moeten worden op basis waarvan personen en instellingen die samenwerken met separatisten in de Donbass-regio op de sanctielijst kunnen worden geplaatst.

De EU houdt vast aan de noodzaak van een duurzame politieke oplossing gebaseerd op respect voor de soevereiniteit, territoriale integriteit, eenheid en onafhankelijkheid van Oekraïne. Ook benadrukten de staatshoofden en regeringsleiders het belang van humanitaire hulp aan de burgerbevolking in het gebied waar de vijandelikheden plaatsvinden. Het werk van humanitaire hulporganisaties moet worden gefaciliteerd in lijn met humanitair recht en principes zonder gebruikt te worden voor politieke of militaire doeleinden. De Europese Raad verwelkomde de trilaterale besprekingen tussen EU, Oekraïne en Rusland over de implementatie van het associatieakkoord en de *deep and comprehensive trade area* (AA/DCFTA) en over energie met het oog op het bereiken van resultaten binnen het overeengekomen tijdpad.

Staatshoofden en regeringsleiders herbevestigden hun steun voor het vredesplan van Poroshenko dat bestaat uit een wederzijds overeengekomen staakt-het-vuren, het herstel van Oekraïense grensbewaking, het stoppen van de toevoer van wapens en militair personeel uit Rusland in Oekraïne. Mede op verzoek van Nederland is onverwijld, veilige toegang tot de rampplek van MH17 benoemd als onderdeel van een staakt-het-vuren. In zijn interventie bedankte de Minister-President de Europese staatshoofden en regeringsleiders voor het getoonde medeleven na de crash van MH17.

In een bilateraal gesprek met president Porosjenko in de marge van de Europese Raad benadrukte de Minister-President het belang van toegang tot de rampplek ten behoeve van verder onderzoek en verzocht om de steun van de Oekraïense regering hiervoor. President Porosjenko stond hier bereidwillig tegenover op voorwaarde dat een staakt-het-vuren niet eenzijdig zou zijn.

Irak/Syrië

De Europese Raad is ontzet door de verslechtering van de veiligheids- en humanitaire situatie in Irak en in Syrië als gevolg van de bezetting van een gedeelte van hun grondgebied door IS(IS). De staatshoofden en regeringsleiders veroordeelden in de sterkste bewoordingen het moorden en de mensenrechtenschendingen door deze en andere terroristische groepen, in het bijzonder gericht tegen religieuze en ethnische minderheden. Verantwoordelijken voor deze misdaden moeten ter verantwoording worden gebracht. De instabiliteit in Syrië, veroorzaakt door het regime van Assad, heeft IS(IS) in staat gesteld zich tot huidige proporties te ontwikkelen. Een duurzame oplossing vraagt om politieke transitie in Syrië. Alle partijen in het Syrische conflict werden opgeroepen het mandaat van de VN Disengagement Observer Force te respecteren en de veiligheid en bewegingsvrijheid van VN-troepen te verzekeren. De Europese Raad is vastberaden bij te dragen aan het tegengaan van IS(IS) en andere terroristische organisaties in Irak en Syrië, in lijn met Veiligheidsraadsresolutie 2170. Het uitroepen van een zelfbenoemd Islamitisch Kalifaat in Irak en Syrië en de export van Islamitisch-extremistisch terrorisme dat hier onlosmakelijk mee verbonden is, werd door de Europese regeringsleiders benoemd als een directe veiligheidsdreiging voor de Europese landen.

In deze context verwelkomden zij de inspanningen van de VS en andere partners. De leden van de Europese Raad spraken steun uit voor individuele lidstaten die besluiten militair materieel te leveren aan Irak en verzocht de Raad effectiever gebruik te maken van bestaande beperkende maatregelen, in het bijzonder om illegale verkoop van olie of andere grondstoffen door IS(IS) tegen te gaan. Tevens riep de ER de Irakese leiders op tot het vormen van een werkelijk inclusieve regering. De EU is bereid de Irakese regering te steunen in het doorvoeren van de nodige hervormingen en blijft gecommiteerd aan het leveren van humanitaire steun aan de getroffen bevolking.

Tevens bespraken de staatshoofden en regeringsleiders de noodzaak de stroom buitenlandse strijders in te dammen. Zij riepen op tot versnelde implementatie van het pakket aan maatregelen, zoals afgesproken tijdens de Europese Raad van juni 2013, om radicalisering en extremisme tegen te gaan, effectiever informatie te delen, verdachte reizen te detecteren, ontmoedigen en onderbreken evenals het instellen van onderzoek en vervolging van buitenlandse strijders. In december zal de Europese Raad opnieuw bij dit onderwerp stilstaan.

Gaza

De Europese Raad verwelkomde het staakt-het-vuren dat is bereikt door bemiddeling van de Egyptische autoriteiten. De leden van de Europese Raad riepen beide partijen op het staakt-het-vuren te respecteren en de onderhandelingen voort te zetten met het oog op een verbetering van de leefomstandigheden in Gaza. Dit moet worden ondersteund met een internationaal toezicht en verificatie om volledige implementatie van een alomvattend akkoord mogelijk te maken. Tegelijkertijd moeten alle terroristische groepen in Gaza ontwapenen. In dit licht achtte de ER het urgent dat de Palestijnse regering van nationale eenheid zijn volle verantwoordelijkheid vervult in zowel de West-Oever als in de Gaza-strook. De ER blijft bezorgd over de humanitaire situatie in de Gaza-strook en riep op tot onverwijlde en ongehinderde humanitaire toegang in lijn met internationaal recht. De Europese Raad herhaalde de bereidheid van de EU bij te dragen aan een alomvattende en duurzame oplossing door versterking van veiligheid en welvaart van zowel Palestijnen als Israëliërs en gaf aan dat alleen een overeenkomst op basis van een twee-statenoplossing duurzame vrede en stabiliteit zal bieden.

Libië

De leden van de Europese Raad veroordeelden de escalatie van het geweld in Libië en riep alle partijen op een staakt-het-vuren te accepteren om het leed van de burgerbevolking te beëindigen. In dit verband steunt de EU de inspanningen van de VN-missie in Libië. De Europese Raad moedigt buurlanden van Libië aan bij te dragen aan het stoppen van de vijandelijkheden en zich te onthouden van acties die aan de verdeeldheid kunnen bijdragen. De Europese Raad riep de interim-regering en het Huis van Afgevaardigden op tot het vormen van een werkelijk inclusieve regering. Tevens moedigde de Europese Raad de Constitutionele Commissie belast met het opstellen van een nieuwe Grondwet aan hun werk voort te zetten en een tekst op te stellen die de rechten van alle Libiërs beschermt.

Ebola

De Europese Raad uitte bezorgdheid over de crisis in West-Afrika veroorzaakt door het Ebola-virus en onderstreepte het belang van substantiële en gecoördineerde steun van de internationale gemeenschap

om deze ziekte zo snel en efficiënt mogelijk aan te pakken. De Europese Raad verzocht de Raad een alomvattend kader voor een antwoord op deze crisis op te stellen alsmede gecoördineerde inzet voor Europese hulp. Zij gaven een eerbetoon aan de hulpverleners die in de frontlinie opereren. De staatshoofden en regeringsleiders riepen landen op de WHO-richtsnoeren te volgen en reizen van en naar de getroffen landen toe te staan.